

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

1 Janvier 1932

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 336

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye
için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı
5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Kânunı sani 1932

madı. Hayatının son dakikasına kadar , fikir mücadelesi yaptı. Hak bildiği fikirlerin yayılması ve üstün gelmesi için uğraşdı .

'İlm 'alemine yep yeni bir zevk .. Bam başka bir tad getirdi . Kalın ve ağır cildlerin çetin sahifelerinde yurd kuran , tuncu nazarları ve düstürları alt üst etdi . Onlara , heyecanlar ve coşkunluklar katdı . Bundan kinlenen , geçmiş devrlerin usullerine bağlı Profeseurler , ona : [Fantazist dahî] dediler . Belki 'ilmin hazzını her kese içirdiği için , dahiye kızdılar .

Dr. G. Le B. bu kısık ve korkak seslere , başını çevirib bakmadı , gitdiği yolda , bütün hızile yürüdü . Yolunu , koyu karalara boyayan ve kendisini şaşırtmak isteyen karanlıklara tesadüf etdikce , yeni keşflerile yolunu aydınlattı . Ve her müşkülü yendi . Bu derin savaşıle , yeni bir mekteb , yeni bir görüş tarzı getirdi . Bunun için , Dr. G. Le Bon bundan sonra , daha bir çok 'asırlar , büyük ışık olarak hürmetle , mahabbetle anılacak .

19 - 12 - 931 FEHMİ RAZİ

Adabı mü'aşeret bahsleri

Musafaha ve Hanımların elini öpmek

« Société » hayatı ya'nî kadın ve erkek bir yerde toplanma bilme , bizde yeni başlamış sayılır . Bu hayatın ba'zı ka'ideleri vardır ki adabı mü'aşeret kitaplarında yazılıdır . Kitaplarda bulunmayan ve ancak hissi selimin ta'yin ve tefattun edeceği hareket tarzları da pek çokdur . Bu meyanda göze çarpan ba'zı solaklıkları yazacağız :

Musafaha = El sıkma - Voltaire , Mahomet adlı piyesinde bir münasebetle musafahanın mahiyetini pek güzel ta'yin eder ve şu sözleri söyler :

« Kelimeler , yüreklerin mutekabil temayülleri ni ifade etmekden 'aciz kaldığı vakit eller , kelimelerin imdadına yetişir ve kelimelerin işini itmam eder » der . Fakat bu hareket evvelâ hanğı tarafından gelmeli ? . Küçük yaşda ve küçük mevki'de olan kimse , yaşca ve mevki'ce kendisinden yüksek olan zat , musafaha için , elini uzatmadıkca kendisi bu hareketde ibtida'iyen bulunamaz .

Musafaha hareketi da'ima yüksek yaşlı ve yüksek mevki'li olan kimse tarafından sudur etmeli , küçük taraf bu hareketi bir taltif ve bir iltifat olarak telekki etmeli . Karşı karşıya gelen bir hanımla bir efendi olduğu vakit yaş ve mevki'i ictima'i mevzu'u bahs olmayarak mu-

safaha hareketinin mutlaka hanımdan başlaması lâzımdır . Bir hanıma takdim olunan bir efendi hanımın huzurunda hafifce eğilerek ihtiram vaz'ıyyeti alır ve hanım efendi elini uzatdığı takdirde hürmetle ve nezaketle bu eli sıkmaya hazır bulunur . Ba'zı cem'ıyyetlerde bu nezaket ve hissi selim ka'idesine yabancı olan ba'zı beylerin takdim olundukları hanımların ellerini uzatmalarını beklemeksizin musafaha için kendi ellerini uzatdıkları ve gülünc oldukları ve hazırda bulunanların bedlerine gittikleri , İngilizlerin meşhur ve beynenlmilel ta'birlerle [Shoking] oldukları görülüyor .

El öpmeye gelince : yüksek bir hürmet nişanesi olarak erkeklerin hanımların ellerini öpmesi 'adeti berri Avrupada pek müte'ammimdir . Kadınlara yüksek derecede hürmet ve nezaket ibraz olunan Avusturyada , Almanyada , Rusyada bu 'adet pek eskidir . Fransada az , İngilterede daha az görülür . Kadın ve erkek mevzu'u bahs olduğu vakit yaş ve mevki' meselesi yoktur . Otuz yaşında bir Hanımın ba husus bir Hanım - ananın elini yetmiş yaşında ve en yüksek mevki'li bir Efendi öperek hürmetini izhar edebilir ve ba'zan bunu yapmamakla adabı mü'aşeret haricine çıkmış olabilir . Şu kadar var ki takdim edildiğiniz ve bina'en'aleyh ilk def'a tanıştığınız hanım , size elini uzatdığı

takdirde elini öpmek münasib olmaz . Bu eli hürmetle ve hafifce sıkmak ve buna ta'zim inhinasi 'ilâve etmek lâzım ve doğrudur.

Hanımlar kendilerine bir zat takdim olunduğu vakit oturuyorlarsa ayaga kalkmadan musafaha ederler. Halbuki oturan bir erkeğe bir zat takdim olunduğu vakit derhal ayaga kalkarak musafahayı ayakda yapmak lâzımdır.

Genc erkekler, kendilerine takdim olundukları genc kızların ellerini öpmezler .

Musafahaların ba husus Hanım efendilerin ellerini öpmelerin bizde mümkün olduğu kadar seyrekleştirilmesi muvafıktır . Çünkü en nezih ve en mühezzeb bir hürmet hissinin ifadesi olarak eli öpülen bir Hanım efendinin zevci üzerinde bu hürmet ve nezaket hareketinin nâ hoş bir te'sir uyandırdığı ba'zan his olunuyor . Bilhassa iki cinsli ya'ni erkekli kadınlı cem'iyet hayatına yeni giren bizler eski ve eskimiş i'tiyad ve i'tikadların henüz mu'annid huzurunda bulunduğumuzu unutmamalıyız. Cenneti anaların ayakları altına koymakla dinimizin kadına yüksek bir ihtiram mevki'i vermiş olmasına rağmen biz bu hürmeti, izharda te'enniye mecbur olacak bir derkeye inmiş olduğumuzu unutmamalıyız.

A. D.

ŞİİR

KALENDER SÖZLERİ

Kimseden alınmaz mukni' bir haber ,
Kana'etler birer güman değilmi?
Hakikat sandığın ey gafil beşer!
Kendi uydurduğun yalan değilmi?

Binlerce herze var maziden menkul ,
Onlarla dımağın muztarıp, ma'ûl,
Mebde'in karanlık, me'adin mechul,
Bilmenle bilmemen seyyan değilmi?

Arzın mevki'ine bak da fezada ,
Sen, ben neyiz düşün sathı serada,

Dünyada, o muzlim darı fenada
Varlığın yokluktan nişan değilmi?

Eyice dikkat et şu maceraya ,
Bihude el açma artık semaya,
Daima kan içen ehli şekaya
O kudreti veren yezdan değilmi?

Bu bahsin varsa da çok efsanesi ,
Hikmetsizdir hatta hakimanesi ,
En büyük delilin bir kum danesi,
Şüphelerin birer umman değilmi?

Felâket varlıkta en bariz me'al ,
Düşündükçe ye'se düşmemek muhal ,
Sa'adet mefhumu, o cazip hayal
Göz yaşında , kanda nihan değilmi ?

Hakkile edenler hakka ri'ayet
Hakdan da görmeyor kerem, inayet ,
Hepsinin elinde kalan nihayet
Kup kuru bir zevki vicdan değilmi ?

Ey hükmü yok deyen aklın, iz'anın
Varmıdır elinde başka mizanın ,
Mantıka yan bakan çürük bürhanın
Kavi bir delili butlan değilmi?

Adını işittik darı na'imın ,
Azabını gördük fakat cahimin ,
Dünyanın haline Rabbi Rahimin
Kendisi de bilmem hayran değilmi?

Tokadi zade Şekib

RUBA'İ

İnsan için var olmadı yalnız bu kâ'inat
Kevnin nizamı benzemez insan mizanına ;
Her zî hayata sa'yini 'aynen öder hayat ,
Mikrop da haklıdır Feleğin ihtimamına.

Fuat Hulusi